

Foto: Rafael Ledźbor

Dnja 29. meje wotmě so w Berlinje demonstracija Serbow a přečelow Serbow. Inicijatiwna skupina za wodnych a personalnych radow serbskich institucijow, kiž je z pomocu Domowiny demonstraciju organizowała, pisaše w swojej namotwje: „Žadamy sej wotzamknjenje dothodobneho financneho zrěčenja mjez Zwjazkom, Braniborskeje Sakskej, kotrež projektowe a institucionelne spěchowanje serbskeje rěče a kultury w dosahacej wysokosci garantuje a stupace kóšty wobkedžbuje.” Wjace hač 500 ludži so na přrnej demonstraciji Serbow w stolicy Němskeje wobdžěli. (dale str. 4 - 5)

Wopomnjenski dzeń za Gózd

Lětuši wopomnjenski dzeń Domowiny za wotbagrowane serbske wjeski wěnowaše so před 40 lětami zničenej holanskej wjesce Gózd pola Grodka. Na wopomnjenskim zarjadowanju dnja 14. junija poswjeći so w přitomnosći něhdže 200 wopytowarjow wopomnišćo na rekultiwěrowanej płoninje wotkryteje jamy Wjelcej-juh. Nimo lipy jako symbol něhdžeje serbskosće zhubjeneje wjeski nadeńdžeš tam wopomnjenski kamjeń (błudženk z tuteje jamy) a informacisku taflu k wjesnym stawiznam. Składnostnje tutoho dnja wuńdže tež barbna brošurka „Gosda – das gewesene

Dorf“ wot Torstena Richtera. Wšitko to so wuhotowa dwurěčnje, němsce a delnjoserbsce. Přeni raz bě domizniske towarstwo tehdyšich wobydlerjow pod nawodom předsydky Brigitte Kröger Domowiny při přihotach wopomnjenskeho dnja ze sylnym a hibićiwym partnerom. Džakować pak mamy so tež koncernej Vattenfall a městu Grodk za podpěru.

Zo dalše wudobywanje brunicy měnjenja polarizuje, pokaza so mjez druhim w tym, zo pledowaše Grodkowski měšćanosta dr. Klaus-Peter Schulze před plakatom Braniborskeje ludoweje inicijatywy přećiwo nowym jamam, w kotrejž tež Župa Dolna Łužyca z.t. sobuskutkuje, z hospodarskeho a komunalneho wida raznje za nowu jamu we wuchodže swojeho města. Předsyda Domowiny Jan Nuk pokaza w swojej narěči w tutym zwisku na to, zo rozsudži politika doskónčnje wo brunicowym hórnistwje a wo přesydlenjach. Cyle wěste pak je, zo budže nas brunicowa problematika hišće lětdžesatki přewodžeć.

Městopředsyda Domowiny Pětš Petrick je na wopomnjenskim dñju hromadže z měšćanostu Grodka, dr. Klaus-Peterom Schulzom, wopomnjensku taflu za wotbagrowanu wjes Gózd wotkrył.

Tekst a wobraz: Werner Sroka

Gratulacija serbskemu ministerskemu prezidentej

Dnja 28. meje wuzwoli Sakskej krajny sejm Serba Stanisława Tilicha za noweho ministerskeho prezidenta Sakskeje. Předsyda Domowiny Jan Nuk, županka Kamjenskeje župy Trudla Kuringowa, zastupjerjo Domowinskeje skupiny Pančicy-Kukow a mnozy dalši Serbja jemu w Drježdžanach wjele zboža do noweho zastojnstwa wupřachu.

Foto: Marja Njekowa

Nutrkowny minister pola Domowiny

Sakski nutrkowny minister dr. Albrecht Buttolo poby 27. junija w Serbskim domje. Na spočatku wopyta předstaji sobudźelačerkka Załožby Marja Šimanowa ministrej, předsydu Domowiny Janej Nukej a referatnemu nawodze ministerstwa Dieterej Schraderej (wotlěwa) wustajeńcu Serbskeje kulturneje informacije.

Foto: Jurij Helgest

Dnja 27. junija wopyta sakski nutrkowny minister dr. Albrecht Buttolo Domowinu. Jeho přewodžeše nawoda referata 15, Dieter Schrader. Na džělowej rozmołwje wobdźělichu so ze stron Domowiny předsyda a městopředsyda, Jan Nuk a dr. Pětr Brězan, regionalna rěčnica dr. Hilža Elina a nowinska rěčnica Borbora Felberowa.

Čežišći diskusije běštej prašenje přesadźenja zakonskeho prawa na nałožowanje serbsčiny w zjawnym žiwjenju a skutkowanje Domowiny přećiwo prawicarskim tendencam.

K přenjemu dypkej rozmołwy minister wobkrući, zo njeje to priwileg za Serbow, swoju maćerščinu tež w zjawnych zarjadach nałožować, ale čłowjeske prawo. Tohodla chce minister Buttolo budzić wjetše zrozumjenje za swójsku zamołwitosć w komunach serbskeho sydlenkeho ruma, zakonske rjadowanja za Serbow přesadzić. Tak minister připowědźi, zo dorěči tute wobsahi we wosobinskej rozmołwje z nowymaj krajnymaj radomaj Michaelom Harigom a Berndom Langu. Nazymu chce k tomu zhromadne

wuradźowanje z wjesnjanostami serbskeho sydlenkeho ruma a zastupjerjemi Domowiny zwołać.

K druhemu dypkej pokaza regionalna rěčnica dr. Hilža Elina na to, zo skutkuje Domowina we wosebitym džělowym kruhu „Zhromadnje přećiwo prawicarsktwu”. Zdobom poda přehlad dotalnych aktiwitow Domowiny pod heslom „Za mnohotnosć a demokratiju přećiwo prawicarskim tendencam”, kiž přewjedže zhromadnje ze Serbskim młodžinskim towarstwom PAWK.

W tutym zwisku přeložichu so wšelakore materialije do serbsčiny kaž „Wažne informacije wo prawicarskim ekstremizmje k škitkej džěci a młodostnych” abo material za zakładne šule „Pokaž, što sy”.

Domowina je 2007 była z nošerjom projekta ze šulerjemi w starobje mjez 11 a 14 lětami ze štyrjoch šulow serbskeho sydlenkeho ruma Budyskeho wokrjesa. Zhromadnje ze Serbskim muzejom, NSLDŽ,

Sakskim wyším zarjadniskim sudnistwom a towarstwom PAWK je so na wšelakorych stacijach ze šulerjemi k prašenjam tolerancy a demokratije, mnohotnosće kulturow a wšelakorosće čłowjeka džětało.

Projekt, kotryž so zarjaduje do Lokalneho akciskeho plana (LAP) dotalneho Budyskeho wokrjesa w třilětnym programje Zwjazkoweho ministerstwa za swójby, socialne, žony a młodžinu, so tež w tutym lěće, a to dnja 25. septembra, w rozšěrjenej formje pokročuje. dr. Hilža Elina

Medije stejachu w srjedźišću FUEN-kongresa

W madžarskim měsće Pécs wotmě so wot 22. do 25. meje 53. kongres Federalistiskeje unije europskich narodnych mjeńšin (FUEN). W srjedźišću lětušeje zhromadźizny, na kotrejž so tež delegacija Serbow a Domowiny wobdźěli, steješe zakładne prawo na medije a swójsku informaciju za mjeńšiny we wšěch krajach. Za to bě Institut Mercator university we Walesu analyzu zdžětało. Wuchadžejo ze zwjetša njespokojaceje situacije žadaše sej kongres runostajenje mjeńšinowych a wjetšinowych medijow.

Tež Domowina je we wothłosowanju ze wšěmi serbskimi redakcijemi analyzy přidžětała. W jeje přidžěle, kiž

je medijowy wuběrk Zwjazkoweho předsydstwa Domowiny wobjednał, so mjez druhim zwěsći, zo je situacija serbskeho luda po ličbje a mnóstwje serbskich medijow dobra a spokojaca. Dokelž pak su wšě medije unikatny, njezaruča struktura medijow (jenož jedyn dženik, jenož jedyn hornjoserbski a jedyn delnjoserbski rozhłosowy program atd.) wšelakorosć mjenjenjow. Nastupajo prezentaciju Serbow w němskich medijach registruje so cyłkownje pozitiwna tendenca rozprawnistwa wo Serbach. Ale často su to spektakularne podawki, wo kotrychž so rozprawja, tak zo bulwarowe rozprawnistwo dominuje. Nimo toho wobsteji

tendenca folklorizowanja serbskeho žiwjenja. Serbja wočakuja wjace kubłacych přinoškow za němskeho recipienta k stawiznam, kulturje a rěči serbskeho luda, zo byštej so mjezsobne připóznaće a zrozumjenje spěchowatoj.

Kongres w Pécsu člonow foruma dialoga z Europskim parlamentom, mjez nimi jednačela Domowiny Bjarnata Cyža. Přenja rozmołwa wotmě so dnja 19. junija w Brüsselu. FUEN je z 84 čłonskimi organizacijemi w 31 krajach Europy najwjetši třěšny zwjazk awtochtonych narodnych mjeńšin w Europje. Domowina jemu z lěta 1990 přisłuša.

Borbora Felberowa

Někotre myslički do dalšeje diskusije wo džěle narodneje organizacije Domowiny

Kónc junija běch jako člon wustawkoweho wuběrka přeprošeny na wuradźowanje prezidija Domowiny ze županami a předsydami nadregionalnych towarstwow. W swojich zawodnych słowach rjekny předsyda Domowiny Jan Nuk, zo dyrbymy so we wotewrjenej a kritiskej rozmołwje dorozumić wo dalšim wobsahowym a strukturnym položanju Domowiny, zo by wona tež w přichodže była akceptowana a sylna zastupjerka zajimow Serbow. Rezultat wuradźowanja měł być zakład za zahajenje zjawneje diskusije w přihotach na 14. hłownu zhromadźiznu Domowiny a 100. róčnicu jeje založenja w léće 2012. Jako předsyda Domowinskeje skupiny sym so tež słowa jimať a na někotre zjawy pokazať, kotraž so na bazy jewja, kaž tež na to, kak so wo tym a tamnym podawku mysli a reči:

1. Znaju lědma diskusiju, w kotrejž so žada wotstronjenje našeje narodneje organizacije Domowiny a jeje narunanje z někajkej nowej zarjadniskej mocu. Sym runja z mnohimi druhimi měnjenja, zo by to było wopak a by nam zawěsće bole škodźało hač pomhało.

2. Mam pak za to, zo dyrbi so na dotalnych nawjedowanskich strukturah třěšneho zwjazka něšto zasadnje změnić, chcemy-li swój nadawk, zdźeržec swoju reč a kulturu, dale a lěpje zmištrować.

3. Při tym dyrbymy tež z toho wuchadžeć, zo njedžělamy džensa hižo pod wuměnjajemi započatcarskich lět po založenju Domowiny. Towaršnosť, socialna struktura našeho luda, technika a komunikaciske móžnosće su so tak wuwili, zo dyrbymy tomu wotpowědować, no chcemy-li swój nawjedowanski status słać abo zhubić.

4. Informacije wot třěšneho zwjazka k bazy dyrbja so systematisce zesylnić a to nic jenož po puću přez župy a nadregionalne towarstwa, štož rěka, zo dyrbja nawodni člonoj zwjazka a prezidija sami při bazy wustupować a na prašenja z jasnej jednotnej poziciju wotmołwjeć. Wotewrjene prašenja pak dyrbja so w nawodnych gremijach dale rozjimać a bazy wróćo posrědkować. Mam to za přerjotny a najwažniši nadawk. Wšitko dalše, tež naša „wonkowna politika“, ma so tomu podrjadować.

5. Jako jara wažne mam tež zhromadne džěto z našimi komunalnymi politikarjemi. Jich do našich přemyslowanjow zapřijeć, prjedy hač so wone popularizuja, je wažniše hač kóždy dalši krok.

6. Nastać njesmě při džěle nihdy

začišć, zo wšitko móžemy a wšitko prawje činimy. Přeco zaso dyrbymy za dobrej zhromadnosću pytać. A jeli so něšto scyła njehodži změnić, dyrbymy w zajimje našeje narodneje wěcy njehladajo na wosoby tež zmužitosć měć, trěbne konsekwency na jednej abo drugej stronje sčahnyć.

7. Bóle hač dotal mětoj fachowa kompetenca a kwalifikacija stać w srjedžišću wšitkich rozsudow. Přemaťo smy to w zaštosći wobkedźbowali. To płaći poľnje tež za zasadjenje młodych wukubłanych ludźi, kotrychž trjebamy, zo bychu našu wěc zmužiče dale wjedli.

Najebać wšitkich kritiskich rozmyslowanjow njetrjebamy rezignować, kaž to tu a tam tež z třěšneho zwjazka slyšimy. Myslu pak sej, zo je najwjetši čas, zo so na polu našich strukturow a zhromadneho džěta z bazu wjac hibać počina, hač smy to w zaštych 10 do 15 lětach zdokonjeli.

Beno Paška

Awtor přinoška a předsyda Domowinskeje skupiny Pančicy-Kukow Beno Paška.
foto: Marja Njekowa

W přihotach na 14. hłownu (wólbnu) zhromadźiznu Domowiny, kotraž so dnja 28. 3. 2009 w Chrósćicach wotměje, je zwjazkowe předsydstwo dnja 9. apryla na swojim posedženju w Kulowje člonow wustawkoweho wuběrka woliťo. Jemu přislušeja: Horst Adam, Joachim Glücklich, Manfred Hermaš, Jan Nuk, Beno Paška a dr. Měrćin Wałda. Zdobom so wobzamkny, zo móžeja so dalši zastupjerjo nadregionalnych towarstwow do wuběrka kooptować. Wuběrk konstituuje so dnja 2. septembra w Budyšinje. Za dalše prašenja a informacije steji ze stron zarjada Werner Sroka, referent Domowiny za naležnosće třěšneho zwjazka, k dispoziciji (tel. 03591 550-104, e-mail: srokadomowina@sorben.com).

Kolokwij „Serbska kultura” w nowembru

Wuběrk za kulturne naležnosće, wuměłstwo, wědomosć a sport je přewzał nadawk 13. hłowneje zhromadźizny Domowiny, lětsa kulturnu konferencu přewjesć. Wón pak je so rozsudził, město konferency přihotować kolokwij „Serbska kultura“, dokelž njehodži so tajkemu narokej wotpowědować.

Zarjad Domowiny je z pomocu wuběrka a Serbskeho instituta zdžělať naprašnik, z kotrymž ma so zwěsćić džzensniši staw serbskeje ludoweje kultury a maja so wopisać aktualne ramikowe wuměnjajeny a perspekti-

wy za dalše wuwice. Spočatk apryla pósťachu so něhdže 80 kulturnym lajskim skupinam, chóram, folklornym a šulskim ansamblam, džiwadłowym a spēwnym, drastwowym a domizniskim skupinam cyteje Łužicy naprašniki. Prašachmy so mj. dr. za rečnej situaciju a za tym, kotru podpěru cyťki w přichodže trjebaja. Wupjelnjene naprašniki su so přepodali Serbskemu institutej z próstwu wo wuhódnoćenje a wo zdžětanje zasadneho referata. Kolokwij budže 21. abo 22. nowembra w Budyšinje. Jurij Łušćanski

Zwuraznjamy w stolicy našu žiwjensku wolu

Demonstracija w Berlinje Pod Lipami.

Foto: Rafael Ledźbor

Z powitanja iniciatiwneje skupiny

Smy so do stolicy Zwjazkoweje republiki Němskeje podali, dokelž wujujemy wo dosahace financowanje dalšeho spěchowanja serbskich kulturnych hódnotow. Wobročamy so jako wědomi staćenjo Němskeje na knježerstwo a sej žadamy:

- Pominamy sebje wót kněžarstwa, aby psípóznało spěchowanje Serbow ako celostatnu winowatosć.
- Pominamy sebje wěstosć w planowanju, kótaraž móžo se jano z pomo-

cu dlujkodobnego financnego dogrona zaručys, to groni, až musy nowe dogrono plašis nejmjenjej 10 lět.

- Pominamy sebje dosejajucu wusokosć financěrowanja, kótaraž wótpowědujo aktualnej pótrjebje a kótaraž žiwa na stupajucu kasty.

Wir begrüßen ausdrücklich die gestrige Entscheidung des Haushaltsausschusses, die eine konstante Beteiligung des Bundes vorsieht. Wir sind dennoch nach Berlin gekommen, um

unseren berechtigten Forderungen in der Hauptstadt der Bundesrepublik Ausdruck zu verleihen. Die zugesicherte Fördersumme liegt deutlich unter den Vorstellungen der sorbischen Vertreter und kommunalen Politiker. Wir zitieren den Bautzener Landrat Michael Harig: „Die Finanzierungshöhe muss den aktuellen Finanzbedarf einschl. einer angemessenen, an der Steigerung der Lebenshaltungskosten angelehnten Dynamisierung abbilden.“

Die Fördersumme in Höhe von 15,6 Mill. Euro bedeutet real eine Reduzierung der Mittel aufgrund der zu erwartenden Kostensteigerungen, die letztendlich in der Schließung deutschlandweit einmaliger sorbischer Institutionen gipfelt.

Wir stellen uns nicht gegen Reformen, aber wir protestieren gegen das weitere Ausdünnen der sorbischen Wissenschafts-, Sprach- und Kulturlandschaft.

Initiativgruppe der Betriebs- und Personalräte sorbischer Institutionen:
Sorbisches Institut – Deutsch-Sorbisches Volkstheater – Sorbisches National-Ensemble – Domowina-Verlag Bautzen – Witaj-Sprachzentrum – Stiftung für das sorbische Volk mit Unterstützung der Domowina – Bund Lausitzer Sorben

Abnehmende Vielfalt führt zu kleingeistiger Beschränktheit

Aus der Ansprache von Jurij Koch, Schriftsteller und Publizist

Biologen aus 190 Ländern der Erde haben auf ihrer Artenschutzkonferenz in Bonn diese mahnende Botschaft verkündet: Wenn es uns nicht gelingt, dem Artensterben auf unserem Planeten innerhalb kürzester Frist Einhalt zu gebieten, ist das Leben auf der Erde bedroht. Einhundertfünfzig Arten sterben täglich. In dem Maße, in dem die biologische Vielfalt, die glücklich machende Diversität, abnimmt, wächst die stumpfsinnige Einfalt, die kleingeistige Beschränktheit.

Lassen Sie sich bitte von den Sorben erklären, dass dieser Zusammenhang von abnehmendem Artenreichtum und zunehmender Verarmung eine kulturelle, ethnische und somit auch eine ethische und daher deutsche politische Dimension hat. Wenn es

die Sorben eines Tages nicht mehr geben sollte, was ein eingegrenzter kultureller Lebensraum bewirken kann, werden nicht nur Brandenburg und Sachsen ärmer sein, sondern das ganze Deutschland, die Welt insgesamt (und dies ist kein Missgriff ins Pathetische), denn es wird wieder eine Farbe fehlen im Revier, ein Ton im vielstimmigen Chor. Und die Zunahme der Grauwerte wird den Lauf in die Blindheit beschleunigen. Lasst uns leben nach unserem Maß! Wir haben im Laufe der wechselnden deutschen Staatlichkeiten schon so viel Missachtung und gewaltsame Eingrenzung erfahren, dass wir jede Mittelkürzung, die der gegenwärtige demokratische deutsche Staat anstrebt, als einen ungehörigen Angriff auf das Gleichheits- und Freiheits-

gebot, das er selbst verkündet hat, ansehen. Wir werden keine unserer unikatigen Institutionen, die wir uns im Laufe von Jahrzehnten erstritten und erkämpft haben, freiwillig hergeben. Wir demonstrieren hier nicht nur für unser kulturelles Überleben als slawische Volksgruppe, wir sind gekommen, um das Ansehen unseres Mutter- und Vaterlandes Deutschland zu schützen.

Es läuft Gefahr, jedes Recht zu verspielen, weltweit als Einforderer von Menschenrechten und Minderheitenschutz aufzutreten, wenn es im eigenen Land nicht in der Lage ist, einer Minderheit mit 1400-jähriger Geschichte in Sachsen und Brandenburg soviel geistige Nahrung zu bewilligen, dass sie noch ein Weilchen in Würde leben kann.

Jurij Koch při swojej narěči

Ein Stück Europa in Deutschland

Aus der Ansprache von Prof. Hans Joachim Meyer, Präsident des Zentralkomitees der Deutschen Katholiken

Kultur ist Leben. Kultur gibt unserem Leben Ausdruck und Gestalt. Wer Menschen ihre Kultur nimmt, zwingt sie, andere zu werden ... Auch wer Menschen die reale Möglichkeit nimmt, ihre eigene Kultur zu leben, übt Zwang aus. Ob die Sorben in Deutschland ihre Kultur wirklich leben können, geht nicht nur die Sorben an. Es ist eine Verpflichtung für das ganze Deutschland. Denn dass Sprache und Kultur der Sorben heute bedroht sind – das ist ganz wesentlich ein Ergebnis der deutschen Geschichte. Und das bleibt auch wahr, wenn viele Deutsche von der Existenz der Sorben bis heute nichts wissen ...

Die Sorben sind ein Stück Europa in Deutschland. Diese slawische Minderheit gibt Deutschland die Chance zu erfahren: Europas Identität besteht in seiner Vielfalt. Und die Sorben sind eine Brücke zu unseren slawischen Nachbarn in Europa. Am Beispiel der Sorben kann Deutschland auch nach dem Osten hin praktisch beweisen, wie viel ihm die europäische Vielfalt wert ist. Und selbstverständlich ist es den Tschechen und den Polen nicht gleichgültig, ob Deutschland die Sorben mit Respekt behandelt oder nicht. Jahrhunderte lang befand sich das Priesterseminar für die katholischen Sorben in Prag! Die Fra-

Z narěče předsydy Domowiny Jana Nuka

Džakuju so wam, zo sće w tak bohatěj ličbje do stolicy přijěli, zo byšće z nami zhromadnje jasne słowa a žiwjensku wolu Serbow politiskim zamołwitym zwuraznili. Woni njejsu dotal zrozumili, zo njejedna so w padže Serbow wo někajku kulturnu skupinu rejwacych eksotow, ale wo samostatny narod, kiž ma po čłowječim prawje prawo přežiwjenja, a to na zakładze wobłukowych wuměnjenjow, wotpowědowacych našim woprawnjenym a dopokazanim potřebnosćam ... Deutschland

ist das Vaterland unseres sorbischen Volkes. So sind wir einerseits in unseren Berufen – sei es als Lehrer, Arbeiter, Angestellter oder Unternehmer – Steuerzahler wie alle anderen Bürger dieses Staates und tragen so zu seinem Reichtum bei. Andererseits schaffen wir mit der Pflege unserer Traditionen, unserer Sprache, mit Wissenschaft und Forschung, Literatur und Kunst einen Mehrwert, der der gesamten Region zugute kommt und an dem wir jeden Interessenten gern teilhaben lassen.

Marja Michałkowa, profesor Meyer, Marko Šiman a Jan Nuk w rozmołwje w Berlinje. Foće: Rafael Ledźbor

ge, ob Deutschland die Sorben dabei unterstützt, ihre Sprache zu erhalten und ihre Kultur zu pflegen, ist von europäischer Bedeutung. Darum ist es auch völlig abwegig zu behaupten, diese Aufgabe wäre allein eine Sache Sachsens und Brandenburgs. Es ist auch eine Sache der Bundesrepublik Deutschland. Und zwar nicht als Gnadenakt, sondern als selbstverständliche Pflicht. Oder nimmt der Bund eine solche Aufgabe erst ernst, wenn eine Minderheit einen Anwalt jenseits der Grenzen hat? Ja, es ist wahr: Der Bund hat seit 1990 viel geleistet, um die Sorben zu unterstützen. Aber er hat auch von Anfang an versucht, aus dieser Aufgabe auszusteigen, hat seinen Beitrag immer wieder als vorläufig bezeichnet. Jetzt brauchen wir für die Sorben eine grundsätzliche politische Entscheidung der Bundes, die

verlässlich ist und von Bestand. Ich sage: Eine politische Entscheidung. Keine juristischen Ausreden von Beamten. Und ganz bestimmt auch keinen bornierten Fiskalismus aus dem Bundesrechnungshof. Denn der hat schon mehr als einmal bewiesen, dass er von Kultur keine Ahnung hat. Jetzt geht es darum, ob die Sprache und Kultur der Sorben weiter eine Lebenschance bekommen. Leider gibt es zu viele Deutsche, denen ihre eigene Sprache und ihre eigene Kultur gleichgültig sind. Sie wollen nicht verstehen, was die eigene Sprache für den Menschen bedeutet. Und sie haben jede kulturelle Selbstachtung verloren. Die Sorben wissen, was Sprache und Kultur für sie sind. Es ist ihr Leben! Das muss endlich auch in der deutschen Hauptstadt verstanden und entsprechend gehandelt werden. (gekürzt)

Přeprašenje

Swjedzenske
zarjadowanje
na česć 175. narodnin
**Michała
Hórnika**
njedzelu,
7.9.
2008,
16.00 hodź.
w sportowni
**Worklečan
šule**

Preprašuju gmejna Worklecy, Serbska zakładna a srjedzna šula „Michał Hórnik“ Worklecy a župa „Michał Hórnik“ Kamjenc

Nowy regionalny řečnik

Dnja 1. julija nastupi 24-lětny Wotrowčan Clemens Škoda swoje džěto jako regionalny řečnik Domowiny za teritorij Župy „Michał Hórnik“ Kamjenc. Wón je informatikar a jako tajki dlěje hač lěto jako koordinator za předžětanje datow w Krajnym statistiskim zarjedže w Kamjencu džětał. Tuchwilu zakónča swój studij kultury a managementa na Fachowej wysokej šuli Žitawa/Zhorjelc. W Domowinskim džěle so hižo wjele lět angažuje, je spiritus rector Wotrowskeje młodžiny. Jeho docpějeće pod telefoniskim čisłom 035796-96254 (e-mail: rbc@sorben.com) Fel.

Nowy redaktor Płomjenja

Naslědnistwo doholětneho redaktora džěćaceho časopisa Płomjo, Bena Budarja, nastupi 1. julija Pětr Šořta. 30-lětny rodženy Róžeńčan studowaše w Podstupimje wučerstwo za biologiju a zemjepis. Pozdžišo skutkowaše w Domje swj. Jana w Smječkach. Hižo w juniju zeznajomi so z nadawkami redaktora a nawjaza kontakty k awtoram a ilustratoram časopisa. Direktnje a wobstajnje styki k čitarstwu su Pětrej Šořće jara wažne, tuž chce po prózdinach šulerjow w šulach wopytać. Džěćacy časopis chce na wysokim niwowje wudawać a wobstajnje aktualne tmy zapřijeć. Mnozy znaja Pětra Šořtu tež jako serbskeho brašku. Nimo toho je dobry sportowc a rady čita. Rafael Wowčer

Wuspěšny 1. žeń wótwórjonych žuri

Serbske institucije w Serbskem domje na Bebelowej w Chóšebuzu su kšěli swóje žěto znate cyniř, wósebne za nimsku zjawnosć. Togodla jo Domowina, regionalny běrow Chóšebuz, pšepšosyła dnja 19.06.2008 k přědnemu razozu na žeń wótwórjonych žuri. Pšepšosyła jo k tomu teke wjednikow nimskich zastojnstwow z Chóšebuz a wjednikow wšykných šulow w Chóšebuzu a we wokrejsu Sprjewja-Nysa a reprezentantow zjawneho žywjenja. Před domom jo južo kuždy zajmc serbske barwy na wjelikej chorgoji a wabjensku toflu za ten žeń wizeł. Serbski rozgłos z rbb - wuscetańskim wózom jo wót dopołdnja swójske pšigotowanja za live-wuscetanje wót 12.00 góz. až do 13.00 góz. cyniř. Folklorna kupka „Drjewjanki“ jo ako přědna wustupiła. Gósci su teke

rědne žišece programy wizełi a teke cytanje znatego publicista Jurija Kocha a wjele drugih wěcow. W přědnem nastwarku jo se na pšikład Rěcny centrum Witaj z nowosćami za wucbu w serbskej rěcy pokazał. Sě wě, su někotare gósci teke móžnosć wužywali, raz dolnoserbsku biblioteku a špu młožinskego koordinatora woglědaš. Sobužětašerje našeje LODKI su wupominajucy kwis pšigotowali a wugódnosili. Wokoło 200 zajmowanych luži jo se w Serbskem domje wó žywjenju Serbow w Dolnej Łužycy informěrowało. Na kóncu wuspěšneho přědnego dnja wótwórjonych žuri w Serbskem domje Chóšebuz jo wokoło 60 luži w klubowni premjeru nowego Witaj-filma „Pomoc za Nykusa“ dožywiło. Žěkujomy se wutšobnje wšyknym pomogarjam. Karin Tšukowa

Filmowy projekt Rěcneho centruma WITAJ Chóšebuz

Wót lěta 2004 pšewježo Rěcny centrum WITAJ Chóšebuz (RCW) filmowy projekt wó serbskich powěsćowych figurach. Wón jo za serbsčinarjow dobra móžnosć, se intensiwnje z dolnoserbskeju rěcu zaběraš. Na toš tom projekse, kótaryž se w Lubnjowje a wokolinje wótměwa, jo se až doněta 43 wuknikow z 5 šulow (Bórkowy, Chóšebuz, Brjazyna a Tšupc) gromaže ze swójskimi ceptarkami a jadnym ceptarjom za serbsčinu wobžěliło. Wóni su grali w filmach „Prozniny z lutkami“, „Serpa pšepšosyła pótajmnošć“, „Cowanje wó plonje“ a „Pomoc za nykusa“. Toš te filmy su pšidatny material za šule ze serbskeju wucbu a za WITAJ-kupki w žišownjach. Zajmce mógu dostaš dalšne informacije w RCW, Žylojska 39, 03044 Chóšebuz.

Filmprojekt für Schüler

Seit dem Jahr 2004 führt das WITAJ-Sprachzentrum Cottbus ein Filmprojekt zu sorbischen Sagenfiguren durch. Daran haben bisher 43 SchülerInnen aus 5 Schulen (Burg, Cottbus, Briesen und Straupitz) und ihre SorbischlehrerInnen teilgenommen. Sie spielten u.a. in den Filmen „Prozniny z lutkami“ (Ferien mit den Lutken), „Serpa pšepšosyła pótajmnošć“ (Das Geheimnis um die Sichel der Mittagsfrau) und „Pomoc za nykusa“ (Hilfe für den Wassermann) mit. Diese Filme sind für den Sorbischunterricht und für WITAJ-Gruppen in Kindergärten geeignet. Weitere Informationen: WITAJ-Sprachzentrum Cottbus, Tel. 0355/48576-440, E-Mail: witaj-cottbus@sorben.com.

Katrin Lehmannojo

„Maćernu rěč lubuju ...“ - rěčne pokiwy

Takle nic!

Ja sej to tak předstaju.
Někotre mužojo rady kurja.
Minister je zakładny kamjeń kladł.
Hubert, by ty zaso wotučić móhł?
Znaja wšě ludźi Serbow?
Mějće so pěknje a pěknišo!
Dwě scě artiklow su dróše sćinili.
Je zdypkom napoř sydemich.

Takle je prawje!

→ Ja sej to tak předstajam.
→ Někotři mužojo rady kurja.
→ Minister je zakładny kamjeń położił.
→ Huberto, by ty zaso wotučić móhł?
→ Znaja wšitcy ludžo Serbow?
→ Mějće so řenje!
→ Dwě scě artiklow su podrošili.
→ Je zdypkom napoř sedmich.

(Zmylki słyšała a čitała: Hilža Nukowa, za prawosć korektury rukuje: Timo Meškank.)

Hódny dzeń džěsća w SLA

Na dnju džěsća wuhotowašej Towaršność za spěchowanje Serbskeho ludowego ansambla a Serbski ludowy ansambl džěćom zabawne popołdno.

Něhdže 50 džěći molowaše, pasleše a da so wot profijow SLA šminkować. Džěći tež dožiwichu, kak so wumětcy na postawy z baletneje bajki „Krabat abo Potajnstwo Čorneho młyna“ přeměnichu. Wjeršk bě zhromadny wopyt mjenowaneje inscenacije w přepjelnjenej žurli SLA. Džak słuša wšěm pomhacym rukam zarjadowanja, sponsoram a wumětcam SLA. Za chłóšćenki, paslensku potrebu a pjenježne dary džakujemy so wosebje Kulischec bėrowowej potrebjje, Domowinje, kupnicy Marktkauf, Nukec napojownistwu, edding AG a dalšim tule njemjenowanym priwatnym wosobam.

Towaršność za spěchowanje SLA
Foto: D. Farkašec

Skutkowa pomoc Serbskeho šulskeho towarstwa

Njeje potajnstwo, zo je potrjeba maćernorěčnych serbskich kubłarjow a wučerjow w serbskich a Witaj-pěstowarnjach abo -skupinach kaž tež na dwurěčnych šulach jara wulka. Tohodla za wotpowědne wukubłanje resp. studij intensiwnje wabimy. Zaměrnje so prócuje my wo wolóženje přistupa k studijej (numerus clausus) na uniwersiće w Lipsku za pozdžišich serbskich fachowych wučerjow kaž tež wučerjow serbsčiny z najwšelakorišimi fachowymi kombinacijemi. Dale trěbne su tež přidatne wjacelětne kursy za wučerjow z praksy. Wone so sobu zarjaduju přez Institut za sorabistiku w Lipsku, na kotrymž ma so serbsčina pod nowymi studijnymi wuměnjemi, t. r. runohódnje z druhimi fachowymi

směrami, hakle we wobłuku uniwersity wotpowědnje etablěrować. Na słyšenju Sakskeho krajneho sejma k wysokošulskemu zakonjej, kiž rjaduje kriterije přiřwaća na studij, smy njedawno k tomu jasnje stejšico zabraли.

Lětsa zarjadujemy štwórtý raz za maturantow a wotchadnikow serbskich srjedźnych šulow dobrowólne socialne lěto w pěstowarnjach, kotrež su w nošerstwje SŠT. Přeni raz smy so za sydom maćernorěčnych serbskich kandidatow rozsudzili, wšako słuša tajki direktny kontakt z džěćimi, kubłarkami a staršimi jako skutkowa pomoc za doskónčny rozsud za studij pedagogiki do našeho wabjenskeho koncepta.

Ludmila Budarjowa

Wuspěšna molerska džěłarnička

Spěchowanski kruh za serbsku ludowu kulturu z. t. je wot 20. do 22. junija molersku džěłarničku „Kontrasty“ w Bětej Wodže přewjedł. 14 lajskich wumětcow z Hornjeje, srjedźneje a Delnjeje Łužicy zaběraše so cyły kónc tydženja pod wumětskim nawodom Maje Nagloweje z krajiny, přirodu a architekturu wokoło brunicowych jamow. W svojich skicach, naćiskach a wobrazach w najwšelakorišich technikach zwuraznichu wobdžělnicy swoje začuća w zwisku z tym, kak brunica wšědne žiwjenje we wokolinje Slepoho wobliwuje. Na Njepilic dworje mějachu

molerjo móžnosť, tradicije a burske žiwjenje na wsy na swojej papjerje zapopadnyć.

Njedzelu dopołdnja přijědžešej hišće rejowanskej porikaj Slepjanskeho folklorneho ansambla do Bětowodžanskeje stacije technikarjow, tak zo nasta cyłkownje wjace hač sto molowankow. 30 najrjeńšich džětow budže so pozdžišo za wustajeńcy přihotować. Projekt je Vattenfall financować.

Wot 26. do 28. septembra planuje Spěchowanski kruh za serbsku ludowu kulturu z. t. zhromadnje z Corneliu Bjedrichowej molersku a keramisku džěłarničku za džěći a młodostnych we Wětency. Tam móža so wobdžělnicy pod wumětskim nawodom Isy Bryccynej z krajiny a ćišnami w stilu ekspresionizma zaběrać. Tež w tworjenju z keramiku budže so tematika wobkedźbować. Spěchowanski kruh za serbsku ludowu kulturu z. t. je Załožbje za serbski lud próstwu wo podpěru tu-toho projekta podať.

Dale planujetej so hišće za štwórtý kwartal džěłarnička za wušiwanje a keramiska džěłarnička w něhdyšej Margarećinej hěće we Wulkej Dubrawje.

Na planowane džěłarnički su wšitcy přeprošeni, kotřiž so rady kreatiwnje zaběraja (e-mail: v.suchydomowina@sorben.com).

Weronika Suchowa

Foto: Martina Arlt

Z krajiny, přirodu a architekturu wokoło brunicowych jamow zaběrachu so wobdžělnicy lětušeje molerskeje džěłarnički, kiž bě Spěchowanski kruh za serbsku ludowu kulturu w juniju w Bětej Wodže a Rownom organizowať.

Domowinska skupina Hodźij na wopyće w Malešecach

Foto: Borbora Kralowa

Džěci Witaj-pěstowarnje Malešecy pomhaja při zhotowjenju wosebiteho hrajkanišća zmysłow, kotřež sebi Domowinskej skupinje Hodźij a Malešecy wobhladaštej.

Spočatk julija pobychu Hodźijscy Domowinjenjo na wopyće w Domowinskej skupinje Malešecy, zo bychu sej z tamnišej skupinu nazhonjenja w narodnym džěle wuměnili. Na torhosću powita nas předsyda Malešanskeje skupiny Klaus Petrenc w přitomosći předsydstwa skupiny.

Europeada 2008

Z jara dobrym wuslědkom a jónkrótnym dožiwjenjom nawróčichu so serbscy koparjo z koparskeho mišterstwa Europejskich narodnych mjeńšin Europeada 2008 w Šwicy. Tute zarjadowachu přeni króc FUEN, Lia Rumantscha a Disentis turizm. Hakle w šwórćfinalu dyrbjachu so naši koparjo Danam w Němskej jako lěpšemu mustwu kłonić a wobsadźichu tak 5. městno wot 17 na turněrje so wobdźělacych mustwow. Za to sluša hrajerjam a zamołwitym sportowych towarstwow z Pančic, Chróšćic, Njebjelčic, Radworja a Hórkow džak a připóznaće. Elan z turněra měł so za dalše džěto serbskeje wubranki zwužitkować. Jeli so FUEN za to rozsudži, móhli Serbjka być z hosćicelom Europeady 2012 we Łužicy. Marko Kowar

Jako přnje wobhladachmy sej Malešansku Witaj-pěstowarnju w twarjenju gmejnskeho zarjada. Nawodnica Borbora Kralowa zeznajomi nas ze skutkowanjom pěstowarnje w nošerstwje Serbskeho šulskeho towarstwa z.t. Pěstowarnja so derje přijimuje a džěci donjeje rady chodža. Tři kubłarki kubłaja 36 pjerachow po metodze imersije dwurěčne. Pěstowarnja je dospołnje wučěžena, ma stajnje čakansku lisčinu. Problem je w Malešanskej kónčinje přeco hišće kubłanje džěci w serbsčinje, hdyž po Witaj-pěstowarni do šule zastupja. Wosebity projekt z džesać hodzinami serbskeje wučby tež w přirodowědných předmjetach w zakładnej šuli w Barće njeje šulski zarjad nažel wjace dowolił. To je jara škoda! Tuchwilu podawa so jenož hišće pječ hodžin serbsčiny. Tohodla wjele staršich swoje džěci do Budyšina wozy. Wuhotowanje je doś dobre, tež naša župa je tomu mjez druhim z přewostajenjom narodneje drasty ewangelskich Serbow přinošowała. Chwalobnje wjednica pěstowarnje stajnu podpěru regio-

nalneje rěčnicy Domowiny sotry dr. Hilže Elineje, zastupjerki župneho předsydstwa sotry Róže Pinkawineje a městneje Domowinskeje skupiny wuzběhny. Po kofejpiću wuwi so plódna rozmołwa a wuměna nazhonjenow mjez skupinarjami. Při tym poskičichu nam džěci rjany program, spěwčki a reju. Četa Inga z našeje skupiny přepoda pjeracham na kóncu jich programa wulkej tiće plackow. Na kóncu wopyta wobhladachmy sej hišće z pomocu sponsora nastatu rjanu hrajkansku zahrodu – tak mjenowane hrajkanišće zmysłow – ze zajimawym wuhotowanjom.

Druha stacija našeho wopyta bě Malešanske rybarstwo serbskeho předewzačela Igora Kaltšmita, kiž informowaše nas wo swojim džěle. Přejemy serbskemu rybarjej wjele wuspěcha do přichoda. Jako poslednju staciju wobhladachmy sej Malešansku cyrkej, kotruž nam farar Nowak nazornje předstaji. Na kóncu počesćichmy na Malešanskim pohrjebnišću při jeju rowomaj Kurta Krjeńca a Měrcina Bjenada.

Měrcin Škoda

Bórkojske žowća su 3. raz Domowina-Cup dobydnuli

K 11. razozu jo se 14. junija 2008 pěš žeńskecych a dwanasćo muskecych mustwow ze serbskich jsow Dolneje Łužyce w Dešnjje zmakalo. Woni su balo kopali wó pokal Domowiny - Župa Dolna Łužyca.

Dybyšarje pla žeńskich su byli 3. raz zasobu Bórkojske žowća (našo foto), 2. městno su dojšpili žowća z Noweje Jsy a 3. městno balokoparki ze Škódowa.

Nejwuspěšnejše pla muskich jo było mustwo ze Smogorjowa, jomu slědowašo - po 9-meterskim duele - mustwo z Dešnjja, a 3. městno dojšpichu Žylojske. Župa Dolna Łužyca žěkujo se wšym aktiwnym a pomocnikam, kenž su k wuspěchoju togo zarědowanja pšinosowali.

Tekst a wobraz:

Helmut Matik

Impresum: Naša Domowina - Informacije třěšneho zwjazka • Informacije kšywownego zwězka • Informationen des Dachverbandes

Tu wozjewjene wosobinske mjenjenja njekryja so na kóždy pad z mjenjenjom wudawačela. Redakciski kónc: 04. 08. 2008
wudawačel/Herausgeber: Zarjad Domowiny • Zarěd Domowiny • Geschäftsstelle der Domowina

redakcija/Redaktion:

Borbora Felberowa

tel. 03591-550 202 • faks: 03591-42408 • e-mail: felber-pr-domowina@sorben.com

lektoraj/Lektoren:

Božena Braumanowa, Erwin Hanuš

zhotowjenje/Herstellung:

Claudia Knoblochec • čišć/Druck: Serbska čišćernja/Lausitzer Druck- und Verlagshaus GmbH Budyšin/Bautzen